

Lausunto

4.11.2019

VN/6889/2019
VN/6889/2019-VNK-7

Valtiovarainministeriö

Valtioneuvoston kanslian lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnasta

Valtiovarainministeriö on lausuntopyynnöllään VM/1690/03.01.01/2019 pyytänyt valtioneuvoston kanslialta lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnasta. Valtioneuvoston kanslian vastuulle on kuulunut vuodesta 2015 alkaen valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tiedonhallinta. Valtioneuvosto on arkistolain (831/1994) 1 § mukaan yksi arkistonmuodostaja.

Valtioneuvoston kanslia lausuu asetusluonnoksesta perustelumuiotioineen seuraavaa:

Tiedonhallintalautakunnan kokoonpano ja pätevyysvaatimukset

Valtioneuvoston kanslia pitää lautakunnan kokoa riittävänä ja pätevyysvaatimuksia sinänsä oikeasuuntaisina. Valtioneuvoston kanslia kuitenkin esittää, että lautakunnan kokoonpanossa huomioitaisiin tasapuolisuus jäsenten taustaorganisaatioiden osalta. Lautakunnan tehtävät huomioon ottaen olisi hyvä, että asetustekstissä mainittaisiin velvoittavana se, että lautakunnassa tulee olla edustajia niin kunnista kuin valtionhallinnostakin.

Tiedonhallintalautakunnan sihteerille (4 §) ei asetuksessa ole asetettu pätevyysvaatimuksia. Asetusluonnoksen mukaan sihteeristön rooli lautakunnan käsittelemien asioiden valmistelussa, lautakunnan antamien toimeksiantojen valvomisessa sekä jaostojen vetämisessä on kuitenkin keskeinen tiedonhallintalautakunnan tehtävien hoitamisen kannalta. Valtioneuvoston kanslia esittää, että sihteeristön jäseniltä edellytettäisiin perehtyneisyyttä tiedonhallinnan kenttään samoilla kriteereillä kuin varsinaisilta jäseniltäkin.

Toiminnan järjestäminen ja päätöksenteko sekä sihteerien tehtävät

Sihteeristön osalta asetusluonnoksessa kuvatut tehtävät ovat laajoja ja vastuullisia ohjaus- ja koordinaatiotehtäviä. Valtioneuvoston kanslia katsoo, että asetuksen tasolla ei ole tarkoituksenmukaista säätää lautakunnan nimissä toimivien sihteerien käytännön tehtävistä, vaan näiden kuvaamiseksi lautakunta voisi laatia oman sisäisen työjärjestyksen. On huomioitava, että sihteerit toimivat lautakunnan nimissä ja sen asettamissa puitteissa, eivätkä omana viranomaisenaan.

Sihteerien sivutoimisuus voi vaikeuttaa lautakunnan sihteerille antamien tehtävien hoitamista. Valtioneuvoston kanslia pitää tärkeänä, että valtiovarainministeriö tukee lautakunnan työtä asettamalla riittävän määrän sihteeireitä lautakunnan käytettäväksi.

Kanslia pitää hyvänä pöytäkirjojen julkaisemista verkossa. Tässä valtiovarainministeriön alla toimivan lautakunnan tulee huomioida myös valtioneuvostossa yhteisesti käytössä olevat työvälineet

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1602 2165
+358 9 1602 2165

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo@vnk.fi

kuten Valtioneuvoston hankeikkuna. Niin ikään valtioneuvoston kanslia pitää hyvänä sitä, että lautakunnan työhön voidaan osallistua myös videoyhteydellä.

Tiedonhallintalautakunnan suhde muihin alan toimijoihin

Asetuksen mukaan valtiovarainministeriön tehtävään määräämä sivutoiminen sihteeristö ohjaa ja valvoo Digi- ja väestötietovirastoa niiden tehtävien osalta, jotka tiedonhallintalautakunta virastolle antaa. Asetuksesta ja perustelumuihiosta ei käy ilmi, miten tämä ohjaaminen käytännössä tapahtuu ja minkä tyyppisiä palvelu- ja asiantuntijatehtäviä lautakunta virastolle voi antaa. Tiedonhallintalain mukaan lautakunnan tehtävänä on arvioida tiedonhallintalain toteuttamista ja noudattamista valtion virastoissa ja laitoksissa, kunnissa ja kuntayhtymissä sekä edistää tiedonhallintalaissa mainittujen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten täyttymistä. Valtioneuvoston kanslian näkemys on, että tällä asetuksella lautakunnalle, sen sihteeristölle ja jaostoille annetaan ohjaustehtäviä, jota niillä ei voi virastoihin nähden olla.

Myös Digi- ja väestötietoviraston asiantuntijapalveluiden sekä tiedonhallintalautakunnan asettamien jaostojen suhde vaatisi vielä tarkemman kuvauksen. Samaten jaostojen suhde jo olemassa oleviin yhteistyöryhmiin, kuten JHS-työhön, tulisi tarkentaa. Asetusluonnoksessa ei ole myöskään kuvattu millä menettelyillä jaostojen työstä viestitään ja miten jaostojen työhön voi osallistua jaoston ulkopuolelta, esim. millaisia kuulemismenettelyjä jaostojen tulee käyttää.

Asetusluonnos kuvaa lautakunnan järjestäytymistä eikä siinä tai perustelumuihiosta oteta kantaa tiedonhallintalautakunnan suhteesta Kansallisarkistoon ja sen antamiin määräyksiin ja toimivaltaan. Tiedonhallinta ja arkistointi ovat suomalaisessa asiakirjan elinkaarimallissa tiiviisti kytköksissä toisiinsa. Tiedonhallintalautakunnan ja Kansallisarkiston yhteistyömalli ja vastuunjako kaipaisi selkeyttämistä ja määrittelyä tiedonhallintalain toimeenpanon jatkotyöstössä.

Alivaltiosihteer

Timo Lankinen

Neuvotteleva virkamies

Anne Niemi

Jakelu VM Valtiovarainministeriö

Tiedoksi